

**Protokół nr 1
z posiedzenia doraźnej Komisji ds. Transformacji Regionu
w dniu 26 marca 2021 roku**

Z powodu stanu epidemii posiedzenie odbyło się z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość przy użyciu programu do wideokonferencji.

Posiedzenie prowadził Jarosław Szczęsny, Przewodniczący Komisji.

Członkowie doraźnej Komisji ds. Transformacji Regionu zgodnie z listą obecności (załącznik nr 1 do protokołu).

W posiedzeniu wzięli również udział goście zgodnie z listą obecności (załącznik nr 2 do protokołu).

PORZĄDEK POSIEDZENIA:

1. Otwarcie posiedzenia, przyjęcie porządku.
2. Przedstawienie projektu Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego RIS WSL 2021 – 2030.
3. Przedstawienie Matrycy interwencji do Regionalnego Planu Sprawiedliwej Transformacji Województwa Śląskiego 2030.
4. Sprawy różne.
5. Zakończenie posiedzenia.

Ad. 1

Otwarcie posiedzenia, przyjęcie porządku.

Przewodniczący Komisji Jarosław Szczęsny rozpoczął posiedzenie Komisji. Powitał wszystkich obecnych na posiedzeniu - członków Komisji oraz zaproszonych gości. Przewodniczący przedstawił proponowany porządek posiedzenia.

Komisja jednogłośnie przyjęła zaproponowany porządek posiedzenia.

Ad. 2

Przedstawienie projektu Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego RIS WSL 2021 – 2030.

Przewodniczący Komisji Jarosław Szczęsny poinformował, że temat zreferuje Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego, Pani Małgorzata Staś. Członkowie Komisji otrzymali prezentacje na dzisiejsze posiedzenie – Założenia programowania polityki spójności w Województwie Śląskim, projekt Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego RIS WSL 2021 – 2030.

Wicemarszałek Województwa Śląskiego Pan Wojciech Kałuża dokonał wprowadzenia do omawianych punktów posiedzenia Komisji. Prace nad Planem Sprawiedliwej Transformacji dla Województwa Śląskiego zaczęły się na długo przed publikacją rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 stycznia 2020 r. o ustanowieniu Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. Założenie, że w ekosystemie śląskiej gospodarki, z końcem obecnej dekady popłynie czysta energia, Województwo stanie się nowoczesnym, europejskim regionem, którego przemysł oparty [...¹] dobrobytu

¹ Słowa niezrozumiałe (zakłócenia)

mieszkańców i gwarantem wysokiej jakości środowiska naturalnego, zrodziło się wraz z rozpoczęciem prac nad aktualizacją strategii rozwoju przyjętą przez Sejmik Województwa Zielone Śląskie 2030. Terytorialny Plan Sprawiedliwej Transformacji jest więc swoistą emanacją uchwalonej w ubiegłym roku strategii, a co za tym idzie jej naturalną kontynuacją i rozwinięciem. Musimy pamiętać, że najbliższe lata będą dla regionów górniczych szczególnie trudne, dla nas również, ale nie możemy zapomnieć, że wszędzie tam gdzie są wielkie wyzwania, są też również wielkie szanse. W naszym przypadku związane z realizacją [...] wspomnianego wcześniej rozporządzenia, jako region przeszliśmy długą drogę i pomimo trudności jakich przysparza na co dzień pandemia, zdołaliśmy bez opóźnień przygotować projekt Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji. Dokonaliśmy tego, tak naprawdę dzięki współpracy z naszymi partnerami z Komisji Europejskiej oraz instytucji rządowych. Ale co najistotniejsze w przygotowaniach projektu Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji aktywnie wspierały nas środowiska lokalne. Na przestrzeni ostatnich 6 miesięcy przeprowadziliśmy szereg spotkań konsultacyjnych we wszystkich siedmiu podregionach objętych Funduszem Sprawiedliwej Transformacji. Szanowni Państwo spędziliśmy wiele godzin z ekspertami krajowymi, unijnymi i zwykłymi mieszkańcami naszego regionu. Wszystko po to aby właśnie zgromadzone w ten sposób pomysły, opinie i potrzeby znalazły odzwierciedlenie w zapisach dokumentu. Dziś jesteśmy na etapie roboczych konsultacji, które zgodnie z harmonogramem, potrwać do końca kwietnia. Następnym krokiem będzie przeprowadzenie konsultacji ustawowych i przekazanie gotowego dokumentu do zatwierdzenia stronie rządowej i Komisji Europejskiej. Jako Zarząd jesteśmy w tym zadaniu silnie wspierani przez zespół regionalny, który skupia w swoich szeregach wysokiej klasy specjalistów. Liczymy, że Komisja Europejska w sposób taki komplementarny podejdzie do tematu i uda nam się dość sprawnie ten proces przełożyć. Również liczymy, że ta Komisja, którą Państwo reprezentujecie, współtworzycie w istotny sposób przecież, wspomóżecie nas w dążeniu do realizacji wspólnego celu jakim jest przyjęcie i skuteczne wdrożenie Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji. Szanowni Państwo, te procesy globalne mają istotny wpływ na gospodarkę Województwa Śląskiego. Jest ona bowiem, tak naprawdę nierozzerwalnie wpleciona w międzynarodowe łańcuchy wartości. Wszelkie zakłócenia na zagranicznych rynkach, natychmiast odczuwalne są w naszych przedsiębiorstwach. Niezależnie od światowych zawirowań musimy się dodatkowo zmagać z wyzwaniami, które w najbliższych latach będą tak naprawdę terminować funkcjonowanie naszej gospodarki. Mam tu na myśli starzenie się populacji, zmiany klimatu czy ograniczony dostęp do surowców. Regionalna Strategia Innowacji Województwa Śląskiego 2030 wychodzi naprzeciw powyższym wyzwaniom, wytycza cele w obszarze interwencji, które Zarząd Województwa Śląskiego wraz z partnerami chce realizować aby zapewnić właściwe warunki inicjowania i tak naprawdę wdrażania innowacji. W tych trudnych czasach szczególnie zależy nam na tym aby Województwo dysponowało silnym pakietem dokumentów strategicznych opartych na wspólnej logice interwencji. Dlatego prace nad tą trzecią edycją już Regionalną Strategią Innowacji prowadzone były równolegle z pracami nad Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego Śląskie 2030. W konsekwencji tej pracy powstał wspólny pakiet programowy złożony z trzech unikatowych dokumentów programujących tj. Strategię Rozwoju Województwa, Terytorialny Plan Sprawiedliwej Transformacji i Regionalna Strategia Innowacji połączonych jakby wspólnym motywem przewodnim budowy silnej, odpornej na współczesne zagrożenia, innowacyjnej i inteligentnej gospodarki w oparciu o inteligentne specjalizacje w dziedzinach energetyki, medycyny, technologii informatycznej, ICT, zielonej gospodarki i przemysłów wschodzących. To tyle tytułem wstępu, jeżeli Szanowni Państwo pozwolą, jestem do dyspozycji i oddam głos Przewodniczącemu Komisji.

² Chwila przerwy w nagraniu

Przewodniczący Komisji Jarosław Szczęsny podziękował za wprowadzenie do tematyki **Wicemarszałkowi Województwa** i oddał głos **Dyrektorowi Departamentu Rozwoju Regionalnego, Pani Małgorzacie Staś**.

Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego, Pani Małgorzata Staś poinformowała wszystkich uczestników Komisji, że w związku z problemami technicznymi prezentacje przedstawiane na posiedzeniu Komisji zostały przesłane mailowo uczestnikom Komisji.

Dyrektor Małgorzata Staś omówiła pierwszą prezentację multimedialną pn.: „*Założenia programowania polityki spójności w Województwie Śląskim*” (**wydruk prezentacji stanowi załącznik nr 3 do protokołu**).

Przewodniczący Komisji Jarosław Szczęsny podziękował Pani Dyrektor za wystąpienie i przedstawienie obszernego materiału. Zwrócił się do Radnych, czy mają pytania do Pani Dyrektor?

Radny Grzegorz Wolnik zwrócił się z zapytaniem czy zmienił się skład Komitetu Sterującego.

Dyrektor Małgorzata Staś udzieliła odpowiedzi, że skład Komitetu Sterującego pozostaje bez zmian.

Radny Rafał Kandziora – mówimy o innowacjach i technologiach, które mają być dotowane i finansowane, czy mówimy o neutralności klimatycznej, czy te środki będą mogły być przeznaczone na nowoczesne technologie spalania węgla bezemisyjnego, jeżeli tak to fajnie, jeżeli nie to dlaczego?

Dyrektor Małgorzata Staś odpowiedziała, że według niej nie ale poprosiła o uzupełnienie odpowiedzi Panią Stefanią Koczar – Sikorę.

Zastępca Dyrektora Stefania Koczar – Sikora udzieliła odpowiedzi, że nie jest to koszt zabraniany ale nie jest finansowany jako ambitne przedsięwzięcie według logiki komisyjnej. Poinformowała, że w kolejnej prezentacji odniesie się do poruszanych kwestii.

Radny Maciej Kolon zadał pytanie odnośnie finansowania instalacji termicznego przekształcania odpadów. Czy to jest dopuszczalne jako wysoko sprawna pogeneracja, czy nie ma jednoznacznej informacji w tym zakresie?

Zastępca Dyrektora Stefania Koczar – Sikora – odpowiedziała, że jeżeli chodzi o termiczne przekształcanie odpadów to kwestia jest taka, czy mówimy o odpadach resztkowych? I na takie nie ma zgody, ponieważ musimy prowadzić taką hierarchię postępowania z odpadami, że tych odpadów resztkowych prawie wcale nie ma. Natomiast prowadzone są długie i trudne rozmowy robocze z Komisją Europejską wraz z partnerami, z samorządami, którym zależy na tych praktykach, żeby np. w logice gospodarki obiegu zamkniętego, jak np. mówimy o takich odpadach jak osady ściekowe, czyli nie o odpadach resztkowych, czy o takiej logice możemy myśleć. To są nowe tematy, których my wcześniej nie ćwiczyliśmy, musimy więc poczynić takie zastrzeżenie, że będzie to badane i to każdy przypadek tego rozwiązania, raczej w logice GOZ-u niż w takiej logice, którą my widzieliśmy spalarnie w przeszłości. Też takie zastrzeżenie, że jest to ambitne podejście finansowania

[...³].

Dyrektor Małgorzata Staś potwierdziła, że faktycznie w rozmowach Komisja, co do spalarni i kwestia odpadów komunalnych, jest wysoko na nie. My próbujemy to, poprzez gospodarkę obiegu zamkniętego, niektóre potrzeby zgłaszane zarówno przez przedsiębiorców, którzy mają innowacyjne projekty związane z wykorzystaniem kwestii odpadowych i innego wykorzystania, ale tak naprawdę efekt będzie wiadomy pod koniec roku, jak zakończymy negocjacje.

Radny Maciej Kolon – czyli rozumiem, że chodzi o odpady, które są niemożliwe do recyklingu będzie można jako inwestycje traktować do finansowania?

Zastępca Dyrektora Stefania Koczar – Sikora – nawet te resztkowe to jest to już problem państwa członkowskiego. Powinno być ich jak najmniej. Spekulując, Komisja uważa, że jak dajemy środki na spalarnie to demotywujemy myślenie o tym, żeby jak najmniej tych odpadów resztkowych było. W niektórych krajach re-użycie jest na poziomie 95% odpadów, więc już te 5 % można z innych środków niż ambitne środki europejskie pokrywać. Więc raczej co do zasady, jest to wpisane w projekt rozporządzenia dla Europejskiego Funduszu Regionalnego, że dla odpadów resztkowych nie ma zgody. Projekty rozporządzeń są już praktycznie uzgodnione więc można założyć, że dla odpadów resztkowych nie ma zgody. Natomiast ta logika GOZ-u i odpadów nie resztkowych to jest pewien wytrych, tylko on jest trudny ponieważ nigdy wcześniej go nie interpretowaliśmy. I to czym jest GOZ, a czym nie jest, to też jest pewna kwestia, która jest trudna do interpretacji. To będą trudne projekty. My jesteśmy w roboczych rozwiązaniach, patrzymy czym jest GOZ w Polsce, jak się kształtuje wykładnia. Będziemy pewnie teraz wszyscy wspólnie się w tym odnajdywać. Proszę pamiętać, że na 100 % inwestycji rozwojowych, 40-60% finansowanych jest ze środków europejskich, a pozostała część to nie są środki europejskie. Siłą rzeczy proszę pamiętać, że nie wszystkie będą finansowane ze środków europejskich. My oczywiście z Państwem jak omawiamy te dokumenty finansowane ze środków europejskich, niestety mają one reżimy i pewne wyłączenia. To nie tak, że nie można ich robić, tylko nie można z tych środków na ambitne projekty.

Radny Maciej Kolon podziękował za odpowiedź.

Radna Urszula Koszutska – Mam dwa pytania, właściwie jedną refleksję i jedno pytanie. Myślę, że jest ogromna trudność w konstruowaniu programu czy planu jeśli nie mamy jeszcze takiej realnej kwoty czy świadomości o realnej kwocie, która wpłynie na ten plan. Nie wiem czy dobrze rozumiem ale mam taką odpowiedź w interpelacji, którą zadałam, że praktycznie do dziś nie znamy kwoty, która wpłynie na budowanie tego programu. Prosiłabym o rozwinięcie tego tematu – czy znamy czy nie znamy i jak można konstruować coś jeśli nie wiemy jak ostatecznie jest finansowane. I drugie pytanie na które chciałabym zwrócić uwagę to jest kwestia szkód górniczych. Docierają do mnie pytania czy rzeczywiście jest jakaś szansa czy możliwość wsparcia pozostałości po zamkniętych kopalniach. Czy jest możliwość finansowania z tego tytułu inwestycji i spraw.

Dyrektor Małgorzata Staś odniosła się w pierwszej kolejności do kwestii dotyczącej interpelacji. Tak, trudno jest przygotowywać program, my wiemy i na tym bazujemy na razie ze strony ministerialnej, że mamy 2 miliardy 66 miliona euro. To Państwu w prezentacji jakby pokazuje, że to jest to co dla nas jest. My przygotowując program bez źródeł finansowania, niestety wyszły nam te kwoty wyższe (prawie 4 miliardy euro). I to Państwo widzicie też z

³ Chwila przerwy w nagraniu

drugiej strony. Chcemy też Państwu pokazać jakie jest zapotrzebowanie wychodzące nam, a ile mamy na razie dostępnych środków. Skąd ta niewiedza? Dzisiaj w puli dofinansowania z Funduszu Sprawiedliwej Transformacji po stronie Komisji Europejskiej są zatwierdzone trzy regiony, a pula jest podzielona na sześć regionów. W tej chwili trwają negocjacje na poziomie państwa członkowskiego i Komisji Europejskiej co do liczby regionów. Jeżeli pozostanie na trzech regionach, pula wzrośnie. Pytanie – czy w oparciu o algorytm, w jaki sposób, ile będzie dla Województwa Śląskiego, czy to będzie dodatkowe 700 milionów euro? Nie wiemy bo dopiero się pokaże jaka będzie decyzja Komisji Europejskiej w momencie kiedy Komisja z państwem członkowskim się dotrą i dojdą do konkluzji – czy to trzy regiony czy sześć regionów skorzysta z tych środków. My faktycznie przygotowujemy na tą niższą kwotę program. Powycinaliśmy, stąd był taki moment przestoju informacyjnego, te działania, które były wymiarowane trochę wyżej, po prostu zgodnie z zapotrzebowaniem w regionie. Będziemy to jeszcze profilować do uwag Komisji Europejskiej bo Komisja jakby też profiluje to wsparcie z Funduszu Sprawiedliwej Transformacji. Ale zgadza się, jest to pewne utrudnienie w działaniu, tak samo jak utrudnienie jest przy Polityce Spójności, gdzie jeszcze nie wiemy jaką kwotę Panu Marszałkowi Chełstowskiemu, Zarządowi Województwa uda się wywalczyć z rezerwy wykonania, z tych 7,1 miliarda euro.

Jeżeli chodzi o szkody górnicze to mamy dwie kwestie. Jedna kwestia – to szkody górnicze w budynkach mieszkalnych, w różnych innych gdzie za szkody górnicze powinna odpowiadać kopalnia. Tu jest efekt bardzo trudny, może dojść do podwójnego dofinansowania na które my sobie nie możemy pozwolić. Co do zasady szkody górnicze, tereny pogórnice, jak najbardziej do nich właśnie skierowane jest wsparcie ze strony Funduszu Sprawiedliwej Transformacji. Przede wszystkim Komisja rekomenduje te wsparcie na tereny, żeby nadać nowe życie tym terenom ale takie „zielone” życie. Żeby tam gdzie można przekształcić to w tereny zielone, te gleby uzdatnić, doprowadzić do jak najlepszego wykorzystania tych terenów. Oczywiście czasami lepiej jest ten teren przekształcić w teren dalej produkcyjny, po prostu zmienić przeznaczenie tego terenu. To wsparcie też jak najbardziej będzie. Stąd my też, aby się przygotować, żeby jak najlepiej to wsparcie ukierunkować, mamy bazę. Razem z GIG-iem przygotowujemy tą bazę terenów poinwestycyjnych. To ten projekt, który przedstawiałam Państwu podczas sesji Sejmiku. Zresztą Komisja też bardzo się przygląda bo to w skali naszych programów regionów węglowych, jest to taki dla nich pilotaż i dobra rekomendacja dla innych regionów. Mamy więc nadzieję, że projekt nam się uda i wszystko będzie w porządku. Widzę, że GIG ma tą bazę coraz mocniej przygotowaną więc na kanwie tych właśnie terenów i pewnych rekomendacji do wykorzystania tych terenów będzie wsparcie. Wsparcie jest ogromne jeżeli chodzi o te kwestie i tu też bardzo mocno walczymy, żeby dofinansować też z Krajowego Planu Odbudowy, aby pojawiły się środki na ten cel.

Zastępca Dyrektora Stefania Koczar – Sikora zaproponowała aby płynnie przejść do następnego punktu obrad Komisji gdyż tematyka wyjaśni Radnym wątpliwe kwestie.

Przewodniczący Komisji Jarosław Szczęsny oddał głos **Posłowi Panu Krzysztofowi Gadowskiemu**.

Poseł na Sejm Krzysztof Gadowski podziękował na wstępie za możliwość udziału w posiedzeniu Komisji. Nie ukrywam, że ta pierwsza prezentacja mi się spodobała. Gratuluje tym, którzy ją przygotowali. Natomiast, taki niepokój się wtargnął w wypowiedzi Pani Dyrektor, kiedy mówiła o Pani o tej rezerwie, która została jeszcze niepodzielona. Wszyscy to wiemy, że kwota na 2014 – 2020 to była kwota 3 miliardy 474 miliony euro. Teraz ta kwota na programy regionalne 2021 – 2027 to jest 2 miliardy 336 milionów euro, wg tych danych, które nas Ministerstwo w Sejmie uraczyło ostatnio. Tu już nam brakuje tego miliarda. Słusznie Pani Dyrektor zaznaczyła, że te pieniądze z Funduszu Sprawiedliwej Transformacji

mają inny cel. Odłóżmy je na boku, i na razie nie mówmy o nich kiedy mówimy o podziale środków i upominamy się o środki dla Województwa Śląskiego. Pani Dyrektor takie sformułowanie mnie więcej przytoczyła, że będziemy się starać bo mamy jeszcze ósmy region w województwie, który nie jest objęty Sprawiedliwą Transformacją. Żeby on nie stracił na rozwoju bo te środki ze Sprawiedliwej Transformacji pójdą w te regiony górnicze, to ubiegamy się, będziemy się bili o te środki dla regionu częstochowskiego, żeby się rozwijał. Chciałem przypomnieć, że akurat te siedem regionów, które w jakiś sposób dużo z siebie dały dla Polski, dla rozwoju gospodarki, i w tym kontekście energetycznym cały czas stawiają pierwsze kroki. Myśmy jeszcze jakby nie zbudowali tego fundamentu na którym możemy w tych regionach budować. Cały czas leczymy rany i mówimy: coś nam likwidują, jakieś 10, 20 lat temu likwidowali, przez ostatnie lata likwidowali i cały czas coś likwidują. Te pieniądze są ekstra na leczenie tych ran. Budowanie tych fundamentów, na których w tych regionach górniczych chcemy coś zbudować. Moim zdaniem taka narracja w kierunku pójścia, że my te pieniądze dodatkowo wywalczymy i przeznaczymy na ten ósmy region (region częstochowski), to jest chyba zły kierunek. Chyba, że coś nie zrozumiałem do końca dlatego bardzo bym prosił aby Pani Dyrektor uszczegółowiła. Dziękuję.

Dyrektor Małgorzata Staś – Już się tłumaczę. Mogliście Państwo mnie źle zrozumieć. Pula o którą wnioskuje Zarząd Województwa jest zdecydowanie większa. Ukierunkowanie tej puli, między innymi jest dla tego podregionu. A drugi, cały duży pakiet ukierunkowania, też związanego z obszarami strategicznej interwencji wynikającymi z naszej regionalnej strategii, jak i również z wzmocnieniem kwestii ZIT-owo RIT-owych w tych trzech pozostałych podregionach jest zdecydowanie większy, bo właśnie dokładnie to o czym Pan Poseł powiedział, to jest kwestia o wiele większego wyzwania z transformacją tych trzech podregionów. Kwota wnioskowana przez Zarząd to jest 1 miliard 200 milionów euro, z tej kwoty 400 milionów było dla Częstochowy, pozostała liczba środków to są kwestie związane z celem drugim, z celami klimatycznymi w naszym regionie. Żeby tu odciążyć ten Fundusz Sprawiedliwej Transformacji, a w Polityce Spójności zrealizować kwestię czystego powietrza jakości życia mieszkańców. Żeby tamten był bardziej nastawiony na tworzenie nowych miejsc pracy, na działania, które wszystkie za chwilę Dyrektor Pani Stefania Koczar – Sikora pokaże. Zarząd Województwa walczy o transformację całego regionu, w szczególności dwóch: subregionu zachodniego i subregionu centralnego. Są to dwa subregiony najbardziej narażone na kwestie związane z transformacją.

Ad. 3

Przedstawienie Matrycy interwencji do Regionalnego Planu Sprawiedliwej Transformacji Województwa Śląskiego 2030.

Przewodniczący Komisji Jarosław Szczęsny poprosił o przedstawienie tematu **Zastępcę Dyrektora Departamentu Rozwoju Regionalnego Panią Stefanię Koczar – Sikorę.**

Zastępca Dyrektora Stefania Koczar – Sikora poinformowała, że prezentacja jest kontynuacją prezentacji z nadzwyczajnej sesji Sejmiku, czyli nie będą powtarzane informacje wprowadzające. Zasygnalizowała również, że miesiąc marzec jest bardzo dynamiczny pod względem pracy nad dokumentami dla Funduszu Sprawiedliwej Transformacji. Od września do lutego była prowadzona pierwsza runda działań konsultacyjnych, na ich bazie została opracowana Matryca, którą przedyskutowano z podstawowym ciałem doradczo – opiniującym dla Zarządu Województwa czyli Zespołem Regionalnym dla Sprawiedliwej Transformacji. Matryca przedstawiana na posiedzeniu Komisji jest tą Matrycą - dokumentem omawianym z Zespołem Regionalnym.

Następnie Pani Stefania Koczar – Sikora omówiła multimedialną prezentację pn.: „*Matryca interwencji do Regionalnego Planu Sprawiedliwej Transformacji Województwa Śląskiego 2030*” (wydruk prezentacji stanowi załącznik nr 4 do protokołu).

Przewodniczący Jarosław Szczęsny podziękował za szczegółowe omówienie prezentacji. Rozpoczął dyskusję od zapytania czy środków przeznaczonych dla MŚP, gdzie generowana jest największa ilość miejsc pracy dla osób, które pracują w górnictwie i firmach okołogórnictw, nie powinno być więcej? Zadał także pytanie czy jest jakiś harmonogram konsultacji? Dodał, że w środowiskach lokalnych jest bardzo znikoma wiedza na temat Funduszu Sprawiedliwej Transformacji i podziału środków pochodzących z tego funduszu. Zasugerował, że ze strony Urzędu Marszałkowskiego powinien być jakiś kanał informacyjny, szeroka konsultacja ze wszystkimi środowiskami. Zaznaczył także, że przyglądając się pracom Zespołu Regionalnego zauważył, że w tych pracach brak jest przedstawiciela MŚP. Uważa, że do konsultacji i spotkań powinno zaprosić się np. przedstawicieli lokalnych Izb Rzemieślniczych, które zrzeszają małych przedsiębiorców.

Dyrektor Małgorzata Staś – odpowiadając Przewodniczącemu Komisji zapewniła, że wszelkie oszczędności czy nadwyżka wynegocjowanych środków będzie w pierwszej kolejności przeznaczona dla małych i średnich przedsiębiorstw. Odniosła się także do konsultacji. Konsultacje z których wynikają potencjały i założenia, które miały przełożenie na matrycę, miały miejsce w subregionach gdzie zostały zaproszone te izby lokalne, odbyły się też konsultacje dedykowane przedsiębiorcom. Przedsiębiorcy rzadko korzystają w konsultacjach społecznych, a było sporo osób na takich spotkaniach, z różnych branż, z różnymi tematami. Warsztaty dla przedsiębiorczości w podregionie tyskim nakłonił nas, żeby zrobić takie warsztaty bo tam pokazywać się mocniejsze zapotrzebowanie ze strony przedsiębiorców, co przedsiębiorcy chcieliby na transformacji [...⁴]. Na pozostałych warsztatach te tematy nie były podnoszone, w dużej mierze dużo tematów podnosiły jednostki samorządu terytorialnego, były też organizacje pozarządowe, były i izby zrzeszające przedsiębiorców. Jesienią mieliśmy cały pakiet spotkań i warsztatów. Na kanwie tych warsztatów wypracowaliśmy Matrycę, którą skonsultowaliśmy z Zespołem ds. Sprawiedliwej Transformacji, gdzie też są przedstawiciele różnych środowisk, tam mamy 55 osób. Na kanwie tej matrycy 31 marca powstanie pierwszy projekt Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji dla Województwa Śląskiego. Państwo macie w pierwszej, mojej prezentacji slajdy ze szczegółowymi datami, kiedy i gdzie odbędą się konsultacje. Konsultacje te mamy bardzo intensywne, przez cały miesiąc, nawet spotkania nam się dublują bo równolegle konsultować będziemy politykę spójności, JTF oraz Regionalną Strategię Innowacji. Mamy nadzieję, że pandemia nam pozwoli wykonać te działania i w ciągu miesiąca przeprowadzić konsultacje i rozmowy aby powstała kolejna wersja z uwzględnieniem tych uwag z konsultacji. To nie będzie ostatnia wersja bo tych wersji będzie kilka, będzie kilka możliwości i kilka możliwości wypowiedzenia się, będzie to też upublicznione na naszej stronie transformacyjnej. My staramy się w miarę na bieżąco na tą stronę transformacyjną wrzucać wszystkie informacje i prezentacje, które pokazujemy. Będziemy bardzo intensywnie pracować, w prezentacji jest cała rozpiska gdzie będziemy. Jedną rzeczą, którą zmodyfikowaliśmy to robimy w czterech subregionach, a nie w siedmiu bo nie dalibyśmy rady. W trzech subregionach jest pakiet połączony z celem szóstym czyli Planem Sprawiedliwej Transformacji, w jednym jest tylko Polityka Spójności.

Zastępca Dyrektora Stefania Koczar – Sikora dopowiedziała, że w stosunku do prezentacji, którą widzą Radni i kwoty budżetowych przypisanych poszczególnym dziesięciu celom operacyjnym, dokonaliśmy już przesunięć, które były sygnalizowane ustnie. Chciałam

⁴ Słowo niezrozumiałe (zakłócenia)

więc uspokoić Przewodniczącego, że ten cel operacyjny B i C przykładowo, przypisany z dywersyfikacją gospodarczą i wsparciem mikro, małych i średnich przedsiębiorstw będzie mocno dokapitalizowany, jeszcze nawet z tej kwoty, którą teraz dysponujemy tj. 2 miliardy 66 miliona euro. Ja tylko sygnalizuje, że jak Państwo zobaczą projekt z przyszłej środy, to tam znacząco te kwoty znacząco dokapitalizowaliśmy w stosunku do kwot, które Państwo widziecie. Uczulimy naszych liderów subregionów, żeby naszych partnerów lokalnych, gminy włączać w te procesy, i mniej więcej te wszystkie grupy docelowe, w tym tak istotną jak przedsiębiorców, włączymy. Jeżeli chodzi o skład Zespołu Regionalnego to tutaj dziękujemy za sugestie Pana Przewodniczącego, żeby zastanowić się czy ta reprezentacja mikro, małych i średnich jest adekwatna bo my mamy Regionalną Izbę Gospodarczą. Co do zasady baliśmy się, żeby wchodziły punktowo lokalne izby gospodarcze, żeby znowu nie było jakieś przewagi geograficznej bo to zawsze potem rodzi wątpliwości. My bardzo pilnowaliśmy aby ta perspektywa czarna i zielona była utrzymana, aby wszystkie grupy były reprezentowane więc zawsze z tymi lokalnym izbami jest dylemat, że jak za dużo wejdzie z jakiegoś podregionu to mogą zdominować. Dlatego Panie Przewodniczący było nam łatwiej zaprosić np. podmioty na poziomie regionalnym. Dziękujemy za ten głos i będziemy tą współpracę z naszymi partnerami, subregionami szukać tego balansu, żeby zejść głębiej ale nie naruszyć tej równowagi, żeby ten głos był równoważny. Zawsze przy zapraszaniu partnerów lokalnych jest ten dylemat. Proszę tylko o taką wyrozumiałość, że jest to nasze ograniczenie. Oczywiście jeżeli ktoś pisze do Pana Marszałka i chce przystąpić do Zespołu to nasi Szefowie co do zasady są na tak także nie jest to absolutnie zamknięte gremium.

Przewodniczący Jarosław Szczęsny podziękował za wyjaśnienia i przekazał głos **Posłowi na Sejm Panu Krzysztofowi Gadowskiemu**.

Poseł Krzysztof Gadowski – Pani Dyrektor, ciekawa ta prezentacja, nie ukrywam, że za każdym tym wyrazem, za każdym zdaniem, które Pani nam tu przedstawiła kryje się potencjał informacji, których tutaj nie usłyszeliśmy. My zdajemy sobie sprawę, że trudno wszystko w tej krótkiej prezentacji szczegółowo przedstawić. Chętnie bym się dowiedział gdybyśmy omawiali jednak teraz czy na kolejnym spotkaniu to wszystko w pełnych blokach. To co Pani mówiła o tych priorytetach, tych celach, które zostały wskazane, nie pamiętam teraz czy 10 czy 11, to rzeczywiście są potężnym wyzwaniem, żeby to można było jednoznacznie zaprezentować czy pokazać. Tym bardziej, że mówimy o siedmiu tych regionach Województwa Śląskiego, a w kompleksie krajowym dziewięciu. Chcemy coś naprawiać, ja o tym też mówiłem na Sejmiku, powinniśmy przynajmniej wiedzieć jakąś perspektywę do roku 2030. Mi się wydaje, że dzisiaj wiele tych dokumentów Państwo macie bo nie sądzę, że tak z powietrza coś piszecie itd. Tym bardziej, że dzisiaj tak zwana umowa społeczna już jakby Wam nakreśla jakiś horyzont czasowy, przynajmniej związany z górnictwem węgla kamiennego. Ja już nie poruszam tematu firm okołogórnicznych czy nawet elektrowni węglowych i elektrociepłowni bo to jest kolejny element. Mam nadzieje, że Główny Instytut Górnictwa, a znając dziś nowego szefa, w ramach waszej współpracy i będąc w Komitecie Sterującym, rzetelnie nad tym pracują. Mam nadzieje, że te dokumenty rzetelne się pojawią bo od tego, jak my czy Państwo z tej Komisji, którzy jakby głównie ten temat muszą pogryźć, głęboko się z nim zapoznać, powinien takie dane zawierać, żeby je dopasować. Każdy z tych elementów informacji, bardzo ciekawy i pewno wymagający wiele ciężkiej pracy aby tak czytelnie i jasno, w jednym zdaniu zapisać, żeby to było w jakiś sposób przekonujące itd. Każdy będzie odnosił do swojego subregionu czy regionu, w którym dziś funkcjonujemy. Moim zdaniem wymagałby jakiegoś większego wyjaśnienia, nawet w kontekście tego co Pani Dyrektor przedstawiając powiedziała, w kontekście wsparcie mobilności regionu. Pani Dyrektor powiedziała, że są środki i tam są wyszczególnione cele ale do końca nie wiemy albo może sporadycznie będzie można wspierać działalność infrastruktury drogowej. I tu właśnie mam pytanie: czy jakaś budowa dróg w kontekście tych

środków finansowych będzie wspierana? To jest jedno pytanie. Drugie pytanie dotyczące górnictwa: rzeczywiście pakiet związany z restrukturyzacją górnictwa jest wielki, duży. On jest wpisany, można powiedzieć, w dwóch dokumentach, w pierwszym mówimy o tej umowie społecznej, która wyraźnie pewne rzeczy artykułuje i zostawia po stronie Ministerstwa Aktywów Państwowych, założmy rządu, z którego rząd będzie musiał się wywiązać podpisując tą umowę społeczną. Chciałbym abyśmy wiele rzeczy nie przynosili, nie odciążali rządu z tych środków, które są na leczenie skutków. Mamy Spółkę Restrukturyzacji Kopalń, która jest powołana do tego, żeby te kopalnie zlikwidować i zostawić czystą ziemię zrekultywowaną. Ja rozumiem, że są te wyzwania, które są poza, które do tej pory nie były w jakiś sposób ogarnięte ale patrzę na to, żeby z taką roztropnością do tych zadań, które Państwo wpisujecie, podchodzić i nie brać wszystkiego, tego dobrodziejstwa transformacji górniczej na barki Funduszu Sprawiedliwej Transformacji. Od tego jest rząd, są konkretne środki, z którymi będzie musiało się zmierzyć górnictwo, ale nie w bezpośrednim przełożeniu na te środki, zresztą trzeba powiedzieć skromne środki finansowe, które na ten cel będzie musiało w jakiś sposób przyjąć Województwo. Patrzę na ten program z wielką nadzieją, patrząc na to, że za każdym tym wyzwaniem zapisanym, kryje się coś wielkiego o czym chętnie bym porozmawiał i chciałbym na ten temat usłyszeć. W tym dokumencie na pewno tego nie zgłębimy, a wielka i głęboka Pani wiedza, nie wyciągniemy jej jeżeli nie zostanie spisana i wyraźnie nam gdzieś przedstawiona. Każdy z tych subregionów o których mówimy, może źle powiedziane subregionów, tylko tych regionów górniczych, naszych siedmiu, jest w innej swojej specyfice, w swoim działaniu, w swoich potrzebach i w swojej perspektywie restrukturyzacji. Panie zresztą wyraźnie mówiłyście, że konkretne działania nie będą budowane w Jastrzębiu, tylko będą w Gliwicach bo tam jest przecież ta baza akademicka czy w Katowicach, i to jest zrozumiałe. To w tym duchu powinno tam iść. Natomiast wiele innych, mniejszych powinny być, moim zdaniem, gdzieś tam wskazane, ale to jest moje zdanie. Na ten temat chciałbym wiedzieć. Prowadząc takie negocjacje z mieszkańcami, Pan Przewodniczący podkreślił, samorządy bardzo mało wiedzą, może nie wszystkie bo byśmy tutaj obrazili. Ci którzy chcą wiedzieć to się zaopatrują w tą wiedzę, czerpią ją, pytają i dochodzą, ale Ci którzy są gdzieś jakoś zainteresowani to nawet z tego nie skorzystali. Natomiast mieszkańcy tych naszych subregionów, oni za wiele z tego nie przeczytają, nie rozumieją w sensie konkretnych projektów bo za każdym pojawi się tysiąc różnych pytań. Gdyby był taki dokument, który to spisuje, nie wiem czy w podziale na poszczególne siedem regionów, który jakby otwiera tą propozycję. Ja wiem, że będzie trudno to przedstawić w tym modelu choćby tego dokumentu, który ma być przygotowany jako Terytorialny Plan Sprawiedliwej Transformacji, określony liczbą konkretnych znaków i oparty gdzieś pomiędzy dwadzieścia pięć czy trzydzieści stron, w takim zakresie jak region przynajmniej Wielkopolska, która ma taki region jak my jeden. Oni zapiszą to na takim samym dokumencie jak my. Może tam to będzie łatwiej spisać niż my opierając się o konkretne wytyczne Komisji Europejskiej. Ja na razie dziękuję, mam jeszcze wiele pytań ale nie chce zabierać tego czasu bo wiem, że on jest ograniczony. Mam nadzieję, że w tej dyskusji nad tym dokumentem, bo pamiętajmy, że my mamy Matrycę. To nie jest ten program, który, zresztą Pani Dyrektor wyraźnie na początku mówiła, który zostanie spisany i on będzie jakimś dokumentem, który zgodnie z wytycznymi i ramami, które przedstawia Unia Europejska, zostanie przygotowany. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Jarosław Szczęsny podziękował Panu Posłowi za cenne uwagi i zapytania. Poprosił Panią Dyrektor Małgorzatę Staś o ustosunkowanie się do wypowiedzi Pana Posła.

Dyrektor Małgorzata Staś – Kwestia dróg jest bardzo ważna. My tą kwestię podnosimy na spotkaniach z Komisją Europejską ale Komisja mówi, że nie jest to miejsce w Funduszu Sprawiedliwej Transformacji aby te drogi prowadzić. Przy okazji kwestii związanych z

mobilnością, z niskoemisyjnością, przebudową... można się zastanowić nad kawałkami ale to nie są te drogi te o które chodzi naszym gminom i beneficjentom. Drogi ewentualnie z Polityki Spójności ale środków na drogi w tej perspektywie jest coraz mniej i coraz większe wymogi są stawiane są przed drogami. Drogi te muszą wynikać z Planu Transportowego. Muszę w niego się wpisywać. To jest naprawdę bardzo trudny temat jeżeli chodzi o tą perspektywę. Myślę, że nawet kwoty dróg przedstawiane przez poszczególnych beneficjentów przewyższają nasz budżet JTF. Jeżeli chodzi o Matrycę, to szanując Państwa czas, my Państwu nie pokazujemy Matrycy tak jak ona wygląda, ona jest dosyć spora. Jak Pan Poseł zauważył, jesteśmy ograniczeni. Musimy dostosować się do tego co wymaga od nas Komisja. Ten dokument też nie możemy za bardzo zapisać i zamknąć drogę, czy też za szczerze szczegółów w tych dokumentach zapisać. Szczegóły zawsze niestety pojawiają się w terminach późniejszych gdy już przygotowuje się dokumenty aplikacyjne. Ta wersja pierwsza nie będzie miała projektów, dopiero w wersji drugiej pojawią się propozycje projektów kluczowych. W chwili obecnej dużo projektów, które my mamy złożone, to są projekty, które de facto Komisja Europejska nominuje do ścieżek konkursowych. Jeżeli chodzi o mieszkańców – dotarcie do mieszkańców jest dużą trudnością stąd mieliśmy warsztaty z mediami. Na początku kwietnia planujemy kolejne warsztaty z mediami. To nie tylko kwestia po jakie środki można sięgać, ale również to jest kwestia całego procesu transformacji, który dla mieszkańców jest trudny do zrozumienia. Także kwestie dotarcia do mieszkańców próbujemy przez media, przez aktorów, przez młodzież... Mamy też warsztaty z młodzieżą, żeby z tą myślą transformacyjną bezpośrednio do nich dotrzeć. Powiedziałabym tak, że niedosyt jest ale przy pierwszych wersjach programów one są zawsze bardzo ogólne i zawsze te pierwsze wersje próbujemy wyczuć podczas negocjacji wyczuć Komisję Europejską. Faktycznie, robiąc dla Państwa prezentację, bardzo mocno skracamy. Warsztaty, które planujemy to są już te bardziej szczegółowe, które będą trwały od godziny 9 do godziny 15. Na tych warsztatach bardzo szczegółowo omawiamy komponenty, tu szanując Państwa czas starałyśmy się pokazać te najważniejsze kwestie. Dziękuję.

Zastępca Dyrektora Stefania Koczar – Sikora – jeżeli mogę uzupełnić trzy kwestie. Jedna jest taka, że w przyszłym tygodniu Zarząd Województwa przyjmie pierwsze projekty Terytorialnego Planu, której Państwo zobaczycie część diagnostyczno-analityczną, która tu dziś wybrzmiała, w której między innymi pokazana będzie kwestia tzw. terytorializacji wsparcia. Mamy świadomość, że w obrębie tych siedmiu podregionów sytuacja wygląda różnie. Między innym dlatego zinventaryzowaliśmy w Strategii Rozwoju Województwa gminy górnicze w transformacji, gminy tracące funkcje, gminy ze złą jakością powietrza, gminy bieguny wzrostu. Czasami te nasze gminy górnicze to jest właśnie kombinacja tych gmin, na to nakładamy umowę społeczną czyli te gminy, które w przeciągu 3-10 lat dotknie wprost transformacja. Na to mamy kwestie transformacji energetycznej i wygaszania bloków węglowych więc zobaczycie Państwo te wszystkie kwestie, które pozwolą nam zidentyfikować do których gmin to wsparcie musi trafić szybciej i jakiego typu ma być to wsparcie. Będziecie mieli to Państwo w projekcie Planu. Oczywiście będzie tam uszczegółowiona kwestia ale będą to narzędzia, a nie rozstrzygnięcia strategiczne. Pokażemy, że nie są to arbitralne wybory bo po to mamy dane historyczne, nasze Regionalne Centrum Analiz Strategicznych ma dane, że jesteśmy w stanie gminy uchwycić. Potem jeżeli uznamy, że środków jest mniej i adresowane są tylko do gmin, które są w transformacji, mają złą jakość powietrza i tracą funkcje i powinny dostać, ze względu na nakładanie się tych trzech zmiennych, wsparcie tylko dla siebie. Czy inne wsparcie dla gminy górniczej, która jest biegunem wzrostu jak np. Katowice czy Gliwice, ona potrzebuje innego wsparcia niż gmina, która i tak miała problemy ze stagnacją rozwoju. Żebyście Państwo wiedzieli, to wszystko jest „wszyte” w ten dokument. W tym dokumencie będzie też opis tego jakie projekty chcemy realizować. Proszę pamiętać, że jest to dokument

negocjowany z Komisją, który musi być aktualny przez 10 lat. On nie może być za szczegółowy. Tak jak Powiedziała Pani Dyrektor Staś, on nam zwiąże ręce.

Poseł Krzysztof Gadowski – ale za 3 lata może być nowelizowany.

Zastępca Dyrektora Stefania Koczar – Sikora – Panie Pośle dokument się nowelizuje dwa lata z Komisją Europejską czyli jak my go otworzymy za 3 lata to przez 2 lata nic w nim nie zmienimy więc naprawdę on nie może być za szczegółowy. To samo będzie z Polityką Spójności bo dokument negocjuje się z Komisją od półtora roku do 2 lat i zapisy muszą być na tyle ogólne, że po to Zarząd Województwa ma tzw. uszczegółowienie programu i tam może wpisywać pewne rozstrzygnięcia strategiczne i po to Komitet Monitorujący przyjmuje kryteria dla danego konkursu, a Zarząd przyjmuje potem regulamin konkursowy, aby na tych dokumentach, tych już nie uzgadnianych z Komisją, możemy to wsparcie sobie profilować. Po to mamy „wszyste” pewne rozwiązania w dokument strategiczny. Proszę pamiętać, że my absolutnie nie będziemy dążyć, bo to nie jest w interesie regionu bo to nam wszystkim zablokowałoby środki, żeby zapisy były zbyt szczegółowe. Ten dokument będzie operował na tle ogólności bo to jest dokument strategiczny, a nie operacyjny. Proszę mieć to na uwadze, żebyście Państwo czytając ten dokument - wersja na najbliższy Zarząd ma około 60 stron, w części jeszcze nie uzupełniona bo dużo kwestii jest jeszcze nie wyjaśniona. Tak jak powiedziała Pani Dyrektor Staś my w kroczący sposób będziemy ten dokument uzupełniać. Proszę pamiętać, że on nie może być przeregulowany. Jeżeli gminy chcą mieć swoje lokalne plany transformacji, subregionalne, podregionalne to my to polecamy. Też mamy świadomość, że podział na 7 podregionów jest podziałem statystycznym, wg statystyki Eurostatu aby było po 300 tys. osób. Procesy rozwojowe, zwłaszcza w metropolii, nie przebiegają pod tymi podregionami, one się przenikają. To był tylko sztuczny podział w 2003 roku, żeby tyle samo ludzi było. My też mamy świadomość, tak jak powiedział Pan Poseł, że to są bardziej różne gminy niż podregiony. W naszej Polityce Rozwoju na pewno różne są 4 subregiony więc my operujemy czasami na poziomie całego regionu, czasami na poziomie 4 subregionów, czasami gminy, a czasami dla niektórych polityk adekwatny jest poziom powiatu. Poziom podregionu to sztuczny podział na użytek Eurostatu i my go rozumiemy, nakładamy go ale procesy rozwojowe, współpraca między gminami, powiązania gospodarcze, transportowe, w taki oczywisty sposób się nie krzyżują, zwłaszcza w centrum metropolii. My to mamy z tyłu głowy i jak Państwo zobaczycie w terytorializacji wsparcia operujemy od poziomu regionalnego, poprzez subregionalny, podregionalny, powiatowy i lokalny. Wszystko mamy „wszyste” aby móc tym potem sobie operować już na etapie wdrażania. Jeżeli chodzi o kwestie związane z drogami to ja może tego nie dopowiedziałam, bo Pani Dyrektor Staś to zasugerowała – drogi w transformacji są służebne. Jeżeli uruchamiamy np. nowy obszar gospodarczy i musimy go otworzyć poprzez drogę, to tego typu połączenia drogowe są zasadne. Są one tylko minimalną wielkością projektów, służebną dla tej właściwej części. To nie są takie projekty transportowe w logice Polityki Spójności. Są to drogi, które otwierają nam atrakcyjne, powiedzmy, tereny dla tego reżymu, pogórnice, jeżeli trzeba takie rzeczy zrobić. Czasami drogi wewnętrzne, wewnątrz tego terenu, to nie są takie duże połączenia drogowe, transportowe jak widzimy to w logice Polityki Spójności. Jak jest taka potrzeba aby sobie uszczegółowić to czego chce dana gmina czy dany subregion to po to właśnie te lokalne paki na rzecz transformacji „wszyliśmy”, że my tego nie zabramy bo uważamy, że te procesy warto sobie porządkować. My na pewno takich rozwiązań nie wpisujemy w strategiczny dokument regionalny, który się teraz będzie negocjować długo, a każda jego zmiana to proces jak mówiłam półtora - dwuletni. Po prostu Państwu, naszym mieszkańcom, przedsiębiorcom, nie zamknąć ścieżki projektu więc proszę tylko o tą wyrozumiałość, że on nie rozstrzygnie wszystkiego, nie powinien bo byłoby to niebezpieczne przy tak zmiennej rzeczywistości, która nas czeka. Będziemy z Państwem na następnym posiedzeniu, prawdopodobnie

Państwo przeczytają już plan i w komentarzach będą Państwo nam wnosić zmiany, to ja już sygnalizuję, że takie uszczegółowienie, to my będziemy Państwa namawiać, żeby tego nie robić.

Poseł Krzysztof Gadowski – Chciałem uwrażliwić na jedno, że gro zapisów, które się tutaj pojawiają w tym naszym planie czy projekcie, one w dużej części odnoszą się do tego co rząd w innych programach nam obiecał. Mowa o czystym powietrzu, ekologii itd. Żebyśmy na to zwrócili uwagę, żeby tych pieniędzy, skoro jest ich tak mało właśnie na transformacje sprawiedliwą, żebyśmy ich nie angażowali w te działania, które w innych programach rządowych są wyraźnie określone. Wtedy braknie tych pieniędzy na ściśle związanych z transformacją. Byśmy Rządu nie wyręczali z obowiązku, który na nim ciąży. Te środki czy programy czystego powietrza czy związane z ubóstwem energetycznym, one mają być realizowane. Żeby na to zwrócić uwagę i być czułym na to. Czytam tą umowę społeczną i tam w jednym załączniku związki zawodowe proponują, pokazują projekty czystych technologii z wykorzystaniem węgla kamiennego. Do roku 2027 przedstawiają 7 projektów na kwotę 16,5 miliarda złotych. To są potężne pieniądze. Zapewne będą przynajmniej część tych projektów wrzucać do tego programu bo w tej umowie społecznej wyraźnie coś takiego zapisują. Jeśli mogę uzyskać tą odpowiedź, bo Pan Marszałek czy Pani Dyrektor pewnie bierzecie udział w tych negocjacjach czy tych rozmowach ze związkami zawodowymi jako strona Urzędu Marszałkowskiego, czy takie te programy też się pojawiają tam czy nie? Dziękuję.

Przewodniczący Jarosław Szczęsny podziękował Panu Posłowi i przekazał głos Radnemu Sejmiku Panu Markowi Gzikowi.

Radny Marek Gzik pogratulował efektów prac Pani Dyrektor Staś oraz całego Departamentu Rozwoju Regionalnego. Tu niski ukłon w stosunku do władz naszego regionu, że karuzela stanowisk nie objęła tej grupy osób, która odpowiada za rozwój naszego regionu już od początku właściwie naszego członkostwa w Unii Europejskiej. Nie mówię tego jako złośliwość ale mówię to jako kwestia, o której warto pamiętać, że to nie do końca jest tak, że nie ma osób niezastąpionych. Także Pani Dyrektor jeszcze raz z mojej strony ukłony i wyrazy uznania za to co Państwo robicie. To jest kawał niesamowitej pracy. Zgadzam się bo pamiętam jak to było w poprzedniej perspektywie – zbytne uszczegółowienie programu będzie dla nas problemem. Zwłaszcza, że my startując z nową perspektywą, też o tym wspominał Pan Poseł Gadowski, my będziemy musieli się pozycjonować strukturą wydatków również wkomponowując w to co z poziomu krajowego będzie się działo. To też ważne, chciałem tu wspomóc głos Pana Posła Gadowskiego abyśmy rzeczywiście nie wszystkie pieniądze wydali, tylko jakby żeby zrekompensować sobie samą kwestię odchodzenia od węgla, ale żeby w ramach tych środków przypadających dla naszego regionu zainwestować w dalszy rozwój. Doskonale wiem jak to historycznie wyglądało, region śląski dzięki tym dewizom uzyskiwanym za nasze czarne złoto, tak naprawdę finansował wiele regionów naszego Kraju. Cały Kraj, można powiedzieć, że przez wiele lat finansował, a teraz kiedy my musimy się zmierzyć z tą całą kwestią udźwignięcia ciężaru odchodzenia od węgla, co oczywiście ma swoje konsekwencje i społeczne i gospodarcze, no to źle by się stało gdyby całe pieniądze, które są przewidziane dla regionu, zostały zainwestowane na inne cele. Jeszcze raz chciałbym podkreślić, że warto te pieniądze zainwestować i w naukę, i w MŚP, o tym już dziś była mowa, to niezwykle dla nas ważne. Jako przedstawiciel środowiska akademickiego chce tu zwrócić uwagę na niezwykle ważną kwestię, a mianowicie też na finansowanie w ramach programów nauki. Nauka w Polsce jest finansowana naprawdę na niskim poziomie 0,6 PKB od lat. To jest naprawdę niewiele aby rozwijać myśli, które pozwolą tworzyć nowe technologie, wspomagać rozwój przemysłu. Dziś też było na ten temat dużo mowy. Pani Dyrektor teraz tylko takie pytanie, zdaję sobie

sprawę, że musi być jednak pewien poziom ogólności ale w pewnych szczegółach będziemy musieli się zmierzyć, mam nadzieję, że wkrótce pojawiają się konkretne projekty. Ja bym chciał zapytać o projekty kluczowe. Pani Dyrektor była uprzejma o tym wspomnieć, w poprzedniej perspektywie tak było, była grupa projektów kluczowych, które weszły do Kontraktu Terytorialnego podpisanego pomiędzy regionem i rządem naszego państwa. Teraz w związku z tą nową perspektywą, jeżeli chodzi o tą grupę projektów, czy te projekty są już teraz kolekcjonowane, czy one są w jakiś sposób oceniane, czy dedykowane są konkretnej jakiejś kwestii?

Przewodniczący Jarosław Szczęsny poprosił Panią Dyrektor Małgorzatę Staś o udzielenie odpowiedzi Radnemu.

Dyrektor Małgorzata Staś – podziękowała za słowa uznania. Odniosła się także do pierwszej kwestii podnoszonej przez Posła Gadowskiego – kwestii różnych źródeł finansowania. Patrzymy na całość finansowania i staramy się też patrzeć na inne źródła krajowe i uzupełniać. Później w szczególe będziemy tam dedykować źródła finansowania tam gdzie nie sięga inne źródło, gdzie stawiane są wymogi. Każdy program ma swoje wymogi i stawia źródła. Powiem tylko, że przy pracach nad uchwałą antysmogową, zbierając projekty z zakresu odnawianych źródeł energii, wymiany źródła ciepła, termomodernizacji budynków, kwoty, które my mamy teraz deklarowane – nawiązuję płynnie do ostatniego pytania Radnego Pana Marka Gzika – kwoty przewyższają alokację naszego Regionalnego Programu Operacyjnego, Krajowego Planu Odbudowy jeżeli chodzi o zapotrzebowanie na terenie naszego województwa. Tutaj jest mix tych źródeł bo naprawdę są obszary, i to w strategii są wymienione, gdzie ta kwestia jakości powietrza jest bardzo ważna i trzeba się z tym zmierzyć. Chcę też uspokoić, że kwestie związane z nauką, niestety bezpośrednio naukę finansować my nie możemy ale ta która wynika z Regionalnej Strategii Innowacji, ta która prowadzi do innowacji w regionie, która jakby wzmacnia przedsiębiorczość, to przede wszystkim będzie na pewno Polityka Spójności i też będzie ten element uzupełnienia. Tak jak Pani Dyrektor Stefania Koczar – Sikora wspomniała my patrzymy nie tyle na podregion jak na dane gminy i potencjały danych gmin i zapotrzebowanie. To było bardzo widoczne na warsztatach, jakbym miała pokazać te warsztaty to bardzo podregion gliwicki i katowicki wychodziły na liderów takich innowacji, takich zupełnie innych. Tyski był bardziej biznesowy, a te dwa były bardziej naukowe gdzie biznes i nauka dosyć się mocno wypowiedziały, gdzie te obszary zapotrzebowania na naukę nawet przy transformacji były podnoszone. Tak jak już też wcześniej wspomniałam, na całe szczęście Komisja poluzowała dla tych średniaków, do tych firm, które się przekształcają, kwestie, że nie muszą to być branże wynikające bezpośrednio z Regionalnej Strategii Innowacji. Wspieramy bardziej szerokie te branże, te wsparcie jest bardziej szerokie. My nawet patrząc na nowe RPO i patrząc na JTF staramy się tak kierunkować te wsparcie, żeby było uzupełniające się, żeby spełnić te wymogi Komisji, żeby jak najbardziej JTF właśnie ukierunkować na to o czym Państwo mówicie: na gospodarkę, na przedsiębiorczość, na kwestie środowiskowe, kwestie gruntowe. Pierwsze szczegóły zobaczycie Państwo w pierwszym jakby programie. My pierwszy raz, jeżeli chodzi o JTF, bo jeżeli chodzi o Politykę Spójności to czekaliśmy na umowę partnerską, dopiero po pokazaniu umowy partnerstwa i jej zrębu w linii demarkacyjnej, mogliśmy zacząć pracować nad pierwszą wersją, wstępną wersją, jak my to nazywamy Regionalnego Programu Operacyjnego czyli funduszy dla Województwa Śląskiego, czyli tego z Polityki Spójności. A z kolei pracując nad Planem Transformacji nie chcieliśmy wyjść z dokumentem do ludzi, tylko chcieliśmy oddolnie posłuchać jakby opinii i potrzeb ludzi i na tej kanwie przygotować dokument. Co nie znaczy, że nie pokazywaliśmy kierunków wynikających z rozporządzeń, pokazywaliśmy to czego Komisja chce. To była podstawa do rozpoczęcia dyskusji ale chcieliśmy wysłuchać zapotrzebowania oddolne. Stąd 31 marca Zarząd Województwa przyjmie, tak jak Pani Dyrektor Stefania Koczar – Sikora wspominała, pierwsze wersje. Na

kanwie pierwszych wersji i opinii, zarówno ze strony Państwa i osób uczestniczących w konsultacjach społecznych, jak i ze strony Komisji Europejskiej, utworzy się nam taki katalog, my to nazywamy katalog interwencji. Będziemy widzieć w co możemy inwestować. Kolejnym krokiem będzie kolejna wersja i pierwsze pojawiające się projekty kluczowe. Jak będziemy widzieć interwencje to będzie nam łatwiej do tych interwencji dopasować projekty kluczowe, żeby też tych beneficjentów nie męczyć. W poprzedniej perspektywie, np. w priorytecie pierwszym tak modyfikowane były projekty, i ja tego nie zapomnę bo z beneficjentami zmienialiśmy je przez cały kres programowania. Tym razem chcemy najpierw zaczerpnąć te wymogi i potem pracować. Mamy bazy projektowe, jedna baza to jest poprzez ten Zespół ds. Transformacji, tam mamy 400 projektów na 21 miliardów złotych. Kolejną naszą taką bazą projektową to jest baza, którą dostarczają nam nasze ZIT-y i RIT-y, 4 podregiony i to są projekty dostarczane przez ich jednostki samorządu terytorialnego czy na ich jednostkach podmioty funkcjonujące. Ta baza obejmuje 7 miliardów euro. Także Państwo widziecie, że te kwoty przewyższają kwoty o których tutaj wspominałyśmy. Stąd, tutaj z powrotem do Pana Posła Gadowskiego, będziemy musieli bardzo umiejętnie „szyć” źródła finansowania i beneficjentów, żeby zapotrzebowanie z regionu zrealizować. Na co jest największe zapotrzebowanie? Niestety największe zapotrzebowanie to są takie standardowe kwestie, to są drogi, drogi czasami lokalne, więc tu niestety Komisja bardzo ostro i stanowczo podchodzi i mamy mocne stanowisko. Mniejsze projekty społeczności lokalnych to też jest duże zapotrzebowanie. Bardzo duże zapotrzebowanie jest z zakresu odnawialnych źródeł energii, to jak wcześniej mówiłam, jest powiązane z uchwałą antysmogową przyjętą przez Sejmik Województwa. To zapotrzebowanie jest ogromne i widoczne zarówno przy ewaluacji uchwały antysmogowej, którą robiliśmy właśnie na potrzeby zdiagnozowania potrzeb w regionie, jak i teraz gdy rozmawialiśmy z Ministerstwem, żeby wskazać projekty i zapotrzebowanie na projekty do tej rezerwy tych 7,1 miliarda złotych. Pojawiają się projekty innowacyjne, to są takie nasze perełki.

Zastępca Dyrektora Stefania Koczar – Sikora – ja tylko dopowiem, że w projekcie Planu, który Państwo dostaniecie jest na końcu taka sekcja, która dotyczy komplementarności z innymi programami, czyli m.in. z naszą kontynuacją RPO, z programami krajowymi, drugim, trzecim filarem. Proszę, żebyście Państwo może na tą część Planu zwrócili uwagę. To już jest na końcu dokumentu i to też trochę pokaże, ale tak jak mówi Pani Dyrektor Staś, idealnie byłoby to podzielić, że coś jest tylko tu i nie ma tego gdzie indziej. Natomiast skala potrzeb i wyzwań na Śląsku jest taka, że choćby w tych obszarach związanych z zieloną gospodarką, to chyba musimy to jednak zakładać, że gdzieś będzie się to pojawiało i tu i tu. Być może gminy górnicze ten sam typ projektów z FST, a np. gminy nie górnicze, bo mamy 64 gminy górnicze na 167 gmin, w ramach Polityki Spójności. Dopuszczamy taką sytuację, że to będzie tak zwana demarkacja demograficzna czyli ten sam typ projektów będzie realizowany w ramach dwóch programów. Podział będzie wynikał z naszej Strategii Województwa gdzie mamy zinwentaryzowane te gminy. Tylko Państwu sygnalizuje, że dopuszczamy różne warianty w tej demarkacji geograficznej ale mają to Państwo zasygnalizowane na bazie wiedzy, którą mamy na ten moment w projekcie Planu, który prześlemy Państwu w przyszłym tygodniu.

Dyrektor Małgorzata Staś – uzupełniła swoją wypowiedź o informację, że zarówno do JTF gminy zgłaszają projekty jak i do Polityki Spójności czyli jest zapotrzebowanie z dwóch źródeł zgłaszane przez gminy.

Radna Alina Nowak – podziękowała za działania wyprzedzające instytucji takich jak np. Wojewódzki Urząd Pracy, która przygotowuje projekt Energia, wartość projektu 10 milionów złotych i to jest projekt przeznaczony na osób, które są zagrożone utratą pracy. Bardzo się

cieszę, że przed tym co może jeszcze nas czekać przygotowany został projekt i działamy wyprzedzająco. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący Jarosław Szczęsny wobec braku pytań zakończył punkt 3 posiedzenia Komisji. Dołączył się także do podziękowań za ogromną pracę nad Terytorialnym Planem Sprawiedliwej Transformacji oraz za przedstawienie na posiedzeniu Komisji zagadnień i prezentacji. To jest pierwsze spotkanie i pierwsza rozmowa. Myślę, że teraz Komisja będzie miała okazję do przemyśleń i dyskusji w poszczególnych obszarach, celach, które są zdefiniowane i kierunkach działania, aby dyskutować m.in. nad typami operacji szczegółowych, typami beneficjentów oraz budżetem dla poszczególnych celów.

Ad. 4

Sprawy różne.

Przewodniczący Komisji Jarosław Szczęsny zwrócił się z pytaniem do Pani Dyrektor Staś. Zwróciła się do mnie PGNiG Termika, jedno z przedsiębiorstw funkcjonujących na naszym terenie, czy mogą uczestniczyć w Zespole Regionalnym jako czynny członek tego Zespołu?

Dyrektor Małgorzata Staś poprosiła aby zgłosili pisemnie swój akces i chęć udziału. Reprezentacja tych firm jest bardzo duża w Zespole ale muszą złożyć akces na ręce Pana Marszałka i potrzebna jest decyzja Zarządu Województwa.

Przewodniczący Komisji Jarosław Szczęsny podziękował za udzielenie odpowiedzi i zwrócił się z prośbą o bieżące informowanie członków Komisji o spotkaniach czy warsztatach. Zachęcił także członków Komisji do czynnego uczestnictwa w tych wszystkich warsztatach.

Dyrektor Małgorzata Staś zobowiązała się, że zaraz po przyjęciu przez Zarząd Województwa członkom Komisji będzie dostarczony mailowo Plan Transformacji. Informacje o warsztatach będą na bieżąco przekazywane. Wszystkie informacje na bieżąco są aktualizowane na stronie operacyjnej.

Radna Urszula Koszutska dopytała o harmonogram Komisji i przewidywalność spotkań Komisji.

Przewodniczący Komisji Jarosław Szczęsny odpowiedział, że posiedzenia Komisji zwoływane są z odpowiednim wyprzedzeniem. Zaproponował aby Radni zgłaszali swoje sugestie odnośnie tematów.

Poseł Krzysztof Gadowski – Chciałbym podziękować za to że mogłem wziąć udział w dzisiejszym posiedzeniu Komisji. Byłbym wdzięczny gdybym stał się stałym gościem tej Komisji. Jestem zainteresowany tym co się dzieje, zwłaszcza, w Województwie Śląskim, w kontekście tych środków unijnych. Zwłaszcza, że jestem Przewodniczącym Podkomisji stałej przy Komisji Unii Europejskiej w Sejmie ds. Sprawiedliwej Transformacji. Z Panem Posłem Piechą kierujemy tą Podkomisją. Ja sobie bardzo cenie tą Państwa dyskusje, te materiały z którymi mogę się zapoznać. Prosiłbym gdybym mógł być nie omijany w Państwa posiedzeniach i materiałach, które będą przesyłane do Państwa Radnych. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Komisji Jarosław Szczęsny podziękował Panu Posłowi Gadowskiemu za udział w posiedzeniu Komisji oraz za wolę uczestnictwa w kolejnych posiedzeniach. Zadeklarował także, że na posiedzenia Komisji będą zapraszani także inni posłowie,

europosłowie z Województwa Śląskiego. Wobec braku innych spraw podziękował wszystkim za udział Komisji i zakończył posiedzenie.

Protokół sporządziła
Katarzyna Młynarczyk

Przewodniczący doraźnej Komisji
ds. Transformacji Regionu
Jarosław Szczęsny